

YALAN HABERLER: DİJİTAL ÇAĞDA YALANLAR



POSITIVE DIGITAL
PARENTING



Co-funded by
the European Union



Sahte Haber Nedir?

Günümüzde sosyal medyanın yükselişinde herkes bir "haber yayıncısı" olabilir. Tek bir tweet, blog yazısı veya TikTok videosu, sadece birkaç saat içinde milyonlarca insana ulaşabilir. Bu, insanlara seslerini ve deneyimlerini paylaşma konusunda daha fazla özgürlük sağlarken, aynı zamanda sahte haberlerin ışık hızında yayılmasını da çok daha kolay hale getiriyor. Geleneksel gazeteciliğin aksine, çevrimiçi platformlarda genellikle editörler veya doğruluk kontrolcülerini bulunmaz, bu da yanlış bilgilerin gerçeklerden aynı hızda, hatta daha hızlı yayılabileceği anlamına gelir.



Yalan haberler sadece zararsız bir şaka veya komik bir meme değildir. Gerçek dünyada ciddi sonuçlar doğurabilir. Yanıltıcı haberler ve manipüle edilmiş görüntüler seçimleri etkileyebilir, derin sosyal bölünmeler yaratabilir, itibara zarar verebilir ve hatta halk sağlığını tehlikeye atabilir. Bunun güçlü bir örneği, COVID-19 salgını sırasında sahte tedaviler ve komplo teorilerinin internette hızla yayılmasıydı. Milyonlarca insan bu yanlış bilgileri gördü ve paylaştı, bu da kafa karışıklığına, korkuya ve bazı durumlarda tehlikeli sağlık seçimlerine yol açtı. This shows us that fake news is not simply a digital annoyance—it is a modern challenge that affects how societies think, act, and make decisions.

İNSANLAR NEDEN SAHTE HABERLER UYDURURLAR?

Siyasi Güç ve Etki

Birçok sahte haber, seçimleri veya siyasi tartışmaları etkilemek amacıyla üretilmektedir. Adaylar, partiler veya hükümet kararları hakkında yapılan yanlış iddialar, kamuoyunu şekillendirebilir ve hatta seçim sonuçlarını değiştirebilir. Sahte haberler bazen propaganda aracı olarak kullanılır; insanların düşünme biçimlerini kontrol etmek için önyargılı veya yanıltıcı bilgiler yayılır.

Kâr ve tıklama tuzağı

Sahte haber siteleri genellikle dikkat çekmek için şok edici veya duygusal başlıklar kullanır. Her tıklama reklam geliri getirir. Haber ne kadar uçuk olursa ("Çikolata tüm hastalıkları iyileştirir!" veya "New York'ta uzaylılar görüldü"), insanlar o kadar çok tıklayıp paylaşır ve bu da içerik tamamen yanlış olsa bile yaratıcılarına kolay kazanç sağlar.

Eğlence mi, hiciv mi?

Tüm sahte haberler zarar vermek amacıyla oluşturulmaz. Hiciv siteleri veya parodi hesapları mizah amacıyla abartılı veya absürt hikayeler yayımlar. Ancak sorun, birçok kişinin bunun hiciv olduğunu fark etmemesi ve gerçek habermiş gibi inanıp paylaşmasıdır.

SAHTE HABERLERİ NASIL TESPİT EDERSİNİZ?

- Kaynağı kontrol edin – Tanınmış, güvenilir bir kaynak mı?
- Yazarı araştırın – Yazar güvenilir mi?
- Tarihi inceleyin – Eski haberler sıklıkla yeniymiş gibi yeniden ortaya çıkar.
- Çapraz kontrol yapın – Haber, birden fazla güvenilir site tarafından yayınlanmış mı?
- Duygusal dil kullanımı olup olmadığına dikkat edin – Çok şok edici geliyorsa, sahte olabilir.
- Görüntüleri ve videoları kontrol edin – Tersine görsel arama gibi araçlar yardımcı olabilir.



"SAHTEYI BUL!" MINI OYUN

Aşağıda dört başlık var. Üçü sahte, biri gerçek. Gerçeği bulabilir misiniz?

- 1.Bilim adamları çikolatanın tüm kanser türlerini tedavi ettiğini doğruladı.
- 2.Hükümet, yapay zeka araçlarıyla iklim değişikliğiyle mücadele etmek için yeni bir program başlattı.
- 3.New York'ta bir süpermarkette alışveriş yapan uzaylılar görüldü.
- 4.Günde 20 fincan kahve içmek ömrünüzü uzatır.

👉 Cevap: Başlık 2 doğru olanıdır!



Avrupa Birliđi tarafından finanse edilmiştir. Ancak, burada ifade edilen görüş ve fikirler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliđi veya Ulusal Ajans'ın görüşlerini yansıtmayabilir. Avrupa Birliđi veya Ulusal Ajans bu görüş ve fikirlerden sorumlu tutulamaz.